

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VIII. Utrùm, suppositâ revelatione divinâ, possit naturali lumine
cognosci Mysterium Trinitatis ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

potentiâ, naturaliter possit cognosci Trinitas evidenter; siquidem illa connexio est identica, & materialis, non autem formalis; & cognitio illa Omnipotentia est naturalis, & imperfecta, & quoad an est, neque est illi adæquata in ratione objecti.

211. Objicies 4. Ex D. Athan. *Orat. 2. & 3. contr. Arianos*, ubi docet, Philosophos fuisse inexcusabiles, qui nullam cognitionem huius Mysterii voluerunt admittere; sed non ita fuissent inexcusabiles, si saltem probabiliter non potuissent illud attingere; ergo &c. Respondeo Philosophos dici inexcusabiles, aut quia noluerunt admittere cognitionem Trinitatis ab Scripturis, vel traditione inculcatam: aut quia si facerent, quod in se erat, Deus illos circa tale Mysterium illustraret, ut illud agnoscerent: quo sensu sunt etiam inexcusabiles quoad alia fidei mysteria.

212. Objicies 5. Rationes, & similitudines supra adductæ, si ex auxilio speciali ordinis naturalis perfecte penetrarentur, videntur sufficere ad inducendum, saltem Angelum ad assensum probabilem huius Mysterii; ergo &c. Respondeo negando antecedens; rationes enim, & similitudines non inducunt ad cognitionem Trinitatis absque errore ex quocumque auxilio speciali ordinis naturalis; siquidem nunquam potest vincere illam difficultatem illius principii: *Quæ sunt eadem in uno tertio, &c.* Ex dictis.

213. Colliges primò, quæ hæc tenens dicta sunt, procedere tam de intellectu humano, quam Angelico; siquidem etiam Angelus non potest divina cognoscere naturaliter, nisi per effectus naturales; hi autem solum ostendunt Deum ut unum, non verò ut Trinum in Personis. Secundò præcedentem doctrinam præscindere ab eo, quod sit possibilis substantia creata supernaturalis intellectiva, de quâ jam alibi in Metaphysica; nam si hæc admitatur possibilis, (quod nos cum probabiliori sententia negavimus in *Met. tract. 2. d. 5. sect. 12. à num. 425.*) jam ejus lumen intellectuale non erit naturale, sed supernaturale, respectu cuius aliquod medium supernaturale, nempe actus fidei, aut Visio Beata poterit esse medium ad cognitionem huius Mysterii.

SECTIO VIII.

Virum, suppositâ revelatione Divinâ, possit naturali lumine cognosci Mysterium Trinitatis?

214. DVERTES primò, hanc revelationem dupliciter fieri posse, aut obscure, prout fit in via; aut evidenter, prout fit in Patria. De hac posteriori nulla est quæstio; siquidem certum est in Patria revelari hoc Mysterium Beatis revelatione clarâ, & evidenti, nempe per manifestam visionem, quâ videtur Deus, sicuti est. De revelatione autem viæ obscurâ, & inevidenti procedit quæstio.

215. Advertes secundò, non procedere quæstionem de cognitione fundatâ in revelatione divinâ absque discursu, qui sit ratio assentiendi objecto revelato; talis enim cognitio est fides supernaturalis: non etiam procedere de cognitione habita ex discursu, in quo ponitur aliqua propositio revelata; talis enim cognitio est assensus Theologicus: sed solum procedere de cognitione merè naturali, quæ

tamen supponat revelationem divinam, non ut causam, sed ut removens impedita ad hoc, ut intellectus possit invenire rationes naturales, quibus hoc Mysterium evidenter, aut saltem probabiliter demonstretur. His positis.

Difficultas 1. Utrum, suppositâ revelatione Divinâ, possit intellectus creatus naturaliter demonstrare cognitione evidenti Mysterium Trinitatis? Negativè. Ita P. Soar. *hic lib. 1. cap. 12. num. 8. P. Vasq. d. 133. cap. 2. P. Valent. hic q. 6. punct. 1. P. Molin. Caiet. Bannez. Zunel. D. Bonav. in 1. diu. 3. art. 1. q. 4. Scot. quodlib. 14. Durand. q. 3. prolog. quos citat, & sequitur P. Granad. tract. 6. sect. 1. P. Arrub. d. 115. cap. 2. num. 7. P. Tanner. d. 4. quæ. dub. 2. num. 3. P. Arriaga d. 43. sect. 4. P. Becan. P. Ruiz d. 43. sect. 2. P. Alarcon. tract. 5. d. 1. cap. 4. n. 2. & alii. Probatur primò, quia seclusa revelatione, non potest naturaliter demonstrari evidenter hoc Mysterium; siquidem nulla res naturalis ex se habet proportionem, & connexionem necessariam cum illo, ut patet ex dictis; sed revelatio illam non confert; ergo etiam, posita revelatione, non potest de illo dari demonstratio evidens naturalis.*

Probatur secundò, quia talis evidentia, aut considerari potest in eo, qui habet fidem; aut in illo, qui eam non habet, neque credit: Non primum; siquidem fides, cum sit inevidens, non inducit evidentiam in objectum, quod de se illum non habet: Non secundum, & quidem à fortiori alioqui non posset evidentia refragari, & prius assentiretur, quàm crederet; neque in eo necessaria esset pia affectio, quod est falsum; ergo &c.

Oppositum tenent Raymund. Lullus, de quo latè P. Granad. cit. Durand. in 1. dist. 2. q. 4. Richard. de S. Victor. lib. 1. de Trinit. cap. 4. & lib. 3. cap. 5. & lib. 9. cap. 1. Henricus quodlib. 8. q. 14. & quodlib. 12. q. 2. apud P. Soar. cit. pro quibus: Objicies 1. Mysterium Trinitatis non potest demonstrari impossibile, cum sit verum; verum autem non potest esse evidenter falsum; ergo potest demonstrari possibile: tum quia inter possibile, & impossibile non datur medium: tum etiam, quia ex negativa de prædicato finito, qualis est hæc: *Mysterium Trinitatis non potest demonstrari impossibile*; rectè sequitur affirmativa de prædicato infinito, qualis est hæc: *ergo potest demonstrari non impossibile*; non impossibile autem, & possibile idem sunt; ergo &c.

Respondeo concessio antecedente, negando consequentiam, & ad primam ejus probationem dicimus, inter possibile, & impossibile secundum se non dari medium; dari tamen quoad cognitionem; potest enim intellectus ex defectu mediorum negativè se habere non cognoscendo evidenter ejus possibilitatem, aut impossibilitatem. Ad secundam neganda est sequela; ergo potest demonstrari non impossibile; sequitur enim hæc: *ergo potest non demonstrari impossibile*, quæ est vera; siquidem negatio debet afficere totum prædicatum, nempe demonstrari impossibile.

Objicies 2. ex doctrina Raymundi Lullii intenditis probare evidenter, suppositâ fide, esse in Deo pluralitatem Personarum. Non est minoris actualitatis, potestatis, & nobilitatis bonitas infinita, quàm finita; sed hæc est ratio ob quam bonum finitum producat de se, & naturaliter bonum finitum; ergo etiam illa, quam Deus habet, erit ratio producendi naturaliter, & ex se bonum infinitum; sed hoc non potest esse, nisi Deus; ergo Deus naturaliter producit alium Deum, non distinctum in natura, cum sit impossibile; ergo in Per-

persona; siquidem inter producens, & productum debet dari aliqua distinctio realis.

221. Respondeo non semper ex bonitate inferri in creaturis communicationem, ita ut quo major est, eo magis se communicet producendo; siquidem substantiæ Angelicæ inter res creatas maiorem habent bonitatem; & tamen non nisi accidentia producunt, nempe suos actus intellectus, & voluntatis, & motum. Unde ad bonitatem infinitam non requiritur, quod se naturaliter communicet producendo actu aliquo infinitum, sed quod possit se in infinitum communicare producendo in infinitum creaturas ex nihilo, in quo satis excedit bonitatem, & communicationem totius creaturæ.

222. Obijcies 3. Quod est purus actus, æternus, & infinitus, agit æternè, & infinitè, producendo aliquid æternum, & infinitum; sed Deus est purus actus, æternus, & infinitus; ergo agit producendo aliquid æternum, & infinitum, nempe Deum; non distinctam in natura; ergo in persona. Confirmatur, quia proprium Deo est operari magna; sed nihil est simpliciter magnum, nisi Deus; ergo Deus producit Deum.

223. Respondeo negando maiorem, si sermo sit de productione propria, jam enim esset potentia, & non purus actus; secus verò de productione impropria, metaphorica, & grammaticali, qualis est productio actuum intelligendi, & volendi, qui solum ratione distinguuntur à Deo, & ab ejus facultatibus quasi producuntur. Ad confirmationem dicimus, magnitudinem Dei ex eo commendari, quod ab alio produci nequeat, & omnia infra ipsum, licet magna sint, ab ipso producantur.

224. Obijcies 4. Idem est in Deo existere, & agere; sed Deus est Deus in existendo; ergo & in agendo; ergo agit, & producit Deum; alioqui non esset Deus in agendo, sicut est in existendo. Respondeo illud agere, aut dici *ad intra*, aut *ad extra*: Si primum, vera est major; falsum tamen, quod ratio naturalis cognoscat in Deo proprium, & rigorosum agere *ad intra*, cum Deum cognoscat improducendum: Si secundum, falsa est major; siquidem agere actuale *ad extra* non est ipse Deus, cum sit quid creatum identificatum cum effectu. Neque ut Deus sit Deus in agendo necesse est, quod producat alium Deum, sed quod possit ex nihilo agere quæcumque voluerit independentem à quovis alio.

225. Obijcies 5. Essentia, & Potentia Dei, cum sint infinitæ, distant infinitè à nihilo; sed non ita distarent, si de se, & naturaliter non producerent aliquid: siquidem tunc sibi annexum haberent ipsum nihil, si nihil producerent; ergo aliquid sic producunt; non finitum, cum potentia sit infinita, simplex, & indivisibilis; ergo infinitum; consequenterque Deum. Respondeo producere finitum *ad extra*; neque enim apparet cur illud, quod producit, debeat esse infinitum, ex eo quod ejus potentia sit infinita, simplex, & indivisibilis in se, cum multa finita videamus producta; neque enim potentia, licet sit infinita, producit modo infinito, sed finito.

226. Obijcies 6. Nobilissimum est ens, quod, cum sit infinitum, & æternum, infinitum, & æternum facit, quàm illud, quod non facit; alioqui melior esset potentia, & privatio actus, quàm ipse actus; sed Deus est ens nobilissimum, infinitum, & æternum; ergo producit aliquid infinitum, & æternum; consequenterque Deum. Respondeo maiorem esse falsam; nam si infinitum, & æternum Deus produceret, aut esset idem Deus, qui ipse; aut alius; Non primum, id enim ratio naturalis credit im-

possibile; siquidem idem numero Deus non potest esse productus, & improductus: Non secundum; nam etiam ratio naturalis judicat id impossibile, cum unus tantum Deus demonstratur possibile.

Instabis: Quamdiu Deus infinitus non producit terminum infinitum, non videtur produxisse aliquid adæquatum suæ bonitati; ac proinde se communicasse quantum postulat; ergo &c. Respondeo eam esse Dei excellentiam, ut nihil sibi adæquatum possit producere, sed omnia ab ipso distent infinitè, & sint in infinitum producibilia.

227. Obijcies 7. ex eodem Lullio contendente demonstrare, unam Personam esse Patrem, & aliam Filium: Quod producit ab alio secundum naturæ operationem, & principalem modum, & ordinem producendi, estque in eadem natura cum producente, est Filius, & qui illum producit, est Pater; sed ita se habent in Deo producens, & productus; ergo in Deo est Pater, & Filius. Respondeo hanc non esse demonstrationem: tum quia minor non demonstratur, ut patet ex dictis: tum etiam, quia productiones divinæ debent esse per intellectum, & voluntatem, sicque ex vi productionis solum sit, ut communicentur intellectus, & amor terminis productis, non autem demonstratur evidenter, esse Filium, cui ex vi productionis communicatur solus actus intellectus, licet identice communicentur cætera.

228. Obijcies 8. ex eodem Lullio intendente demonstrare in Deo esse tertiam Personam. In Deo debet necessariò esse amor, quo Pater, & Filius se diligant; ergo in Deo est tertia Persona, quæ sit amor; alioqui si amor in Deo non esset aliqua peculiaris persona, foret quid accidentale; cum tamen sit evidens non esse in Deo accidens. Respondeo amorem, quo Deus se diligit, esse actum essentialem indistinctum ab aliis Personis, & non esse personam formaliter loquendo, licet sit substantialis, utpotè essentialis tribus Personis.

229. Obijcies 9. Inter Patrem, & Filium debet esse summa concordia; sed hæc non reperietur, nisi amor sit Persona, in cujus productione Pater, & Filius æqualiter concordent, quantum ad omnes rationes, & dignitates; ergo &c. Respondeo primum cum *P. Sout.* negando maiorem: concordia enim propriè requirit distinctionem, non tam in personis, quàm in voluntatibus, cum sit diversorum cordium, seu voluntatum unus simul consensus; ut dicit *D. Thom. 2. 2. quæst. 29. art. 1.* cum autem in Deo unum tantum sit velle, potius in eo est unitas, quàm concordia. Patet in Christo Domino, in quo datur concordia ratione voluntatis humanæ, & divinæ; cum tamen sit unum tantum suppositum. Secundò, ad summam concordiam sufficere amorem infinitum, licet non distingueretur, nec realiter produceretur à Patre, & Filio.

230. Obijcies 10. Si in Deo ponantur tres Personæ, omnes ejus dignitates, & perfectiones habebunt suos actus intrinsecos, & perfectos secundum suas proprias rationes, sicque bonitas habebit bonificativum, bonificabile, & bonificare; magnitudo magnificativum, magnificabile, & magnificare; sicque de aliis; si autem in Deo non ponatur pluralitas, nulla dignitas, & perfectio divina habebit suum actum naturalem sibi proprium, & intrinsecum, imò omnes erunt otiosæ, & carentes naturali perfectione, & fecunditate; ergo &c.

231. Respondeo primò, Deum esse purissimum actum

actum in se ipso, nec posse habere alium actum, qui sit operatio præter intellectionem, & amorem, qui ab ipso Deo non distinguuntur, nisi tantum ratione, & quoad nos. Respondeo secundò, proportionem illam bonificativi, bonificabilis, & bonificandi, sicq; de aliis, multipliciter redolere falsitatem; nam si sensus sit intra ipsum Deum producere aliquid mediâ bonitate formaliter loquendo, est falsum, & plusquam temerarium; siquidem Processiones divinæ solum sunt per intellectum, & voluntatem. Accedit, quod bonificativum in hoc modo loquendi non potest esse alia Persona, nisi Pater, sicut bonificabile erit Filius, & bonificare Spiritus Sanctus; talis autem modus nominandi, & declarandi Personas divinas, est novus, nec legitur apud Sanctos Patres, & Doctores qui tanto studio, ac religione mysterium Trinitatis declarant, & nomina ad declarandum usurpant.

233. Hactenus Raymundus Lullius homo natione Catalaunus, qui cum juvenis mercatorem exercuisset, postea in solitudinem se recepit, ubi cum nec Latinam linguam, ne dum abstrusas scientias didicisset, patrio sermone 20. libros conscripsit, in quibus tam de divinis, quam de humanis novâ quâdam, & multis admirabili arte conscripsit, cuius tamen opera adhuc sub Iudice sunt, licet ipse, qui anno 1301. obiit, præfatam doctrinam divinitus acceptam testetur à Christo Domino, qui sub imagine Crucis affixâ ei objectus est, ut refert *Joan. Mariana lib. 15. de rebus Hispania cap. 4.* additq; authorem istum esse sine dubio laudandum, quod studio religionis Catholice propagandæ in Africam profectus sit, ubi cum prædicandi, monendi, castigandique finem non faceret, lapidibus obrutus est; & corpus ejus in Balearum majorem transfatum in maxima populorum veneratione habitum est.

234. Contrarium tamen sentiunt alii, nam in 2. part. Directorii quæstionum fidei pag. 189. dicitur, illum, qui Raymundo crucifixus apparuit, credi fuisse dæmonem, non Christum Dominum, diligentiaq; Nicolai Zymerici ex præcepto Gregor. XI. fuisse doctrinam Raymundi à 20. Theologiæ Magistris examinatum, & in ea inventos 500. errores à prædicto Gregor. XI. damnatos in bulla speciali; ex quibus 100. referuntur à Petro Episcopo Tarracoenensi in prædicto Directorio, ubi pag. 196. recensentur 12. errores Lullistarum, quorum ultimus est: quod Raymundus est in Cælis Beatus, & pro tali habendus à suis Sectatoribus, & nominandus.

235. Attamen P. Vafq. d. 133. cap. 4. ubi de censura doctrinæ Raymundi agit, dicit Romæ anno 1590. dum ipse ibi moraretur, fuisse de hac re celebrem disputationem, multaque esse inventa in defensionem Raymundi; siquidem neque Bulla illa Gregor. XI. invenitur, & nonnulli putant fuisse confictam ab Eymerico. Additque P. Vafquez non obscure ostendi à doctissimo Ludovico de Paramo Inquisitore Siciliæ, Opera Raymundi non esse prohibita, & concludit Raymundum in multis habuisse Spiritum Dei, ut ejus scripta indicant, licet aliqua ex proprio cerebro depromere potuerit, quæ etsi catholica, & vera essent, durius tamen, quam par erat ab eo dicerentur, & explicarentur. Vide P. Vafq. cit. & P. Soar.

S.

Quid autem ego sentiam, quænam fides adhibenda sit prædicto Nicolao Eymerici, & quâ in veneratione habendus sit prædictus

Raymundus Lullius tertii Ordinis S. Francisci Seraphici satis constabit ex Sententia definitiva, quæ in venerationem, & defensionem prædicti Raymundi prolata fuit, & ex publico Edicto, quod adversus prædictum Nicolaum evulgari iussit Joannes Aragoniæ Rex, quod quidem Edictum, & definitiva Sententia videri possunt in 4. parte Chronicæ hujus præclarissimæ & religiosissimæ, ac de Ecclesiâ emeritæ familiæ, quæ morum integritate, vitæ exemplo, & doctrinæ splendore, depravatos adjuvat, ut resipiscant, incorruptos ædificat, ut crescant, cecos illuminat, ut videant, ibi enim lib. 4. cap. 4. ubi inter illustres sanctitatis Viros, & præclarissimos Ecclesiæ Martyres prædictum Raymundum enumerat, quæ subsequuntur apponit.

Sententia Definitiva.

Pro tanto nos Bernardus Episcopus, & Commissarius prædictus auctoritate Apostolica nobis in hac Parte commissâ, dicimus, volumus, & decernimus, & pronuntiamus, quod quicquid invenitur quomodocumq; & qualitercumq; enarratum, mandatum, comminatum, processum, factum occasione, auctoritate, seu ratione dictæ subreptitiæ, ac obreptitiæ Bullæ, & de falsitate evidenti nimis suspectæ, teneatur pro vani, cassi, irriti, & nullo, & pro infecto, seu non facti in omnibus reputetur: sicut & nos ex potestate nobis tributa superius, qua ex nostro Officio nobili utimur, & uti volumus, prædictis attentis, cassamus, irritamus, annullamus, seu ad nihilum reducimus, reducetes etiam auctoritate Apostolicâ ipsum Doctorem Raymundum Lull. & omnia dicta, scripta, & opera sua, & omnia alia ratione prædictâ quomodocumq; & qualitercumq; & per quemcumq; & contra quoscumq; & coram quibuscumque processa, & acta ad statum pristinum, & primum, ac si in contrarium eorum, nil unquam fuisset dictum, scriptum, vel aliâ quomodolibet enarrati. Reservantes & submittentes correctionem, determinationem, aut auctorisationem doctrinæ dicti Doctoris, Sedi Apostolicæ, cuius est de talibus cognoscere, & ordinare, sicut ipsemet Doctor, auctor Catholicus, expresse submittit. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum presentes nostras litteras seu præsens publicum instrumentum per Notarium publicum infra scriptum fieri, & publicari mandavimus, nostrisq; sigilli appensione muniri. Datum, & actum Barcinone, sub anno à Nativitate Domini, millesimo, quadringentesimo, decimono, die vigesima quarta mensis Martii.

Edictum.

IOANNES Dei gratiâ Rex Aragonum, Valentia, Majoricarum, &c. dilectis, & fidelibus nostris, &c. Salutem, & dilectionem. Vobis notum facimus per presentes, quod nos dudum contra illum hominem pestilentem Patrem Nicolaum Eymerici, nostri, & nostrorum subditorum publicum inimicum, suis detestabilibus, & depravatis actibus exigentibus provisiones fecimus subseqentes.

IOANNES Dei gratiâ Rex Aragonum, &c. Universis, &c. Salutem, & dilectionem. Culpæ gravibus contra nostram Regiam Majestatem, & quod multò magis nos aggravat, in divinam commissis per illum nequam hominem Patrem Nicolaum Eymerici de Ordine Predicatorum, colore Officii Inquisitionis hæreticæ pravitatis, cui nunc usque in Regnis, & terris nostris damnatissime præfuit, multipliciter exigentibus, quas pro nunc ex quadam urbanitatis modestia, & ne ipsius licet, pessimi veruntamen naturalis Imperii, nostri unde omnes appetimus, tam in fama, quam in moribus esse ceteris meliores, reamini infamia sigillatim in aures

peniat

veniat populorum, omittimus, eundem Patrem Nicolaum nostrae reverentiae, & honori, ac etiam fidei orthodoxae suspectum, nostrum quoque, & nostrarum gentium notorium inimicum, praesentis, & alterius nostrae sibi directae patenter litterae serie universis vobis, & singulis nuntiamus; vobis aut nostris Officialibus, & vestrum cuilibet injungentes expresse sub poena corporum & bonorum, quatenus litteram ipsam ille ex vobis cui prius praesentabitur, praesentet eidem, & ex tunc lapsa termino decem dierum a praesentatione ipsius litterae computandum, infra quem ab omnibus Regnis, & terris nostris cum exire jubemus, ubicunque infra commissis vobis districtus ipsum iniquitatis filium, immo potius venenosam viperam reperire poteritis, capiat, & sub vinculis, fidei, custodibus destinatis ad nos, ut rot malorum desinat poenas dignas, ubi autem forte in aliquâ Baroniâ sit, aut fuerit receptatus; receptatores, quibus fuerint, requiratis cum publico instrumento, ut ipsum scandalosum hominem vobis reddant, vel saltem effectualiter a suis mox terminis favoribusque repellant: & si hoc facere non curaverint, quod non credimus, procedatis contra eos, & alios inobedientes sic fortiter, tam per receptiones potestatum eorum, quae pro nobis tenent in feudum, quam alias quod discant de cetero inimicos nostros persequi, non fovere. Nihilominus vos praedicti officiales praemissa faciatis in districtibus vestris voce praemoni publicari, ut singulis innotescat. Datum Valentiae sub nostro Sigillo secreto, nono die Aprilis, anno subscripto.

Rex JOANNES.

236. Difficultas 2. Utrum supposita revelatione, possit hoc mysterium probabiliter cognosci lumine naturali? Dico 1. Supposita revelatione, potest hoc mysterium lumine naturali probabiliter cognosci ex autoritate creata. Ita P. Soar. lib. 1. cap. 12. n. 7. P. Arrub. d. 115. n. 10. & alii. Probatur, quia supposito, quod quis habeat fidem huius mysterii, potest illud alteri inculcare, qui ductus autoritate dicentis illi assentiat; sed ad huiusmodi assensum solum requiritur lumen naturale; ergo &c. Confirmatur primò, quia aliqui Philosophi, quorum scripta obtestantur hoc mysterium, legentes illud in Scripturis, cognoscentesque lumine naturali non repugnare in divinis, quae aliunde in creatis non sunt admittenda, tanto mysterio fidem fecerunt; non supernaturalem; ergo naturalem. Secundò, quia haereticus negans aliqua mysteria, & credens Trinitatem, illam non credit fide divina, & supernaturali; ergo naturali, & humana.

237. Dices 1. Revelatio, aut fides non immutat principia naturalia, neque augeat eorum connexionem cum Mysterio Trinitatis; sed secluso lumine fidei, non potest lumen naturale assentiri probabiliter huic Mysterio, ut supra diximus; ergo neque sic poterit, posita revelatione, & fide. Respondeo distinguendo majorem: non augeat eorum connexionem intrinsecè, & ex parte objecti; concedo majorem: extrinsecè, & ex parte intellectus, quatenus scilicet tollit impedimentum assentiendi; nego majorem: excluso enim per fidem, aut per iudicium credibilitatis assensu contrario, manet intellectus expeditior ad assensum probabilem.

238. Dices 2. Assensus probabilis non potest contradicere alicui principio naturali evidenti; sed talis assensus contradiceret illi principio: Quae sunt eadem in uno tertio, sunt eadem inter se: quod naturaliter est evidens; ergo &c. Respondeo illud principium non esse naturaliter evidens in sensu, quo assumitur respectu intellectus habentis fidem, aut iudicium credibilitatis; siquidem aliunde jam

certus est, aut cognoscit modo speciali debere intelligi in divinis; respectu autem aliorum solum videtur evidens ex sinistra intelligentia rerum divinarum.

Inferes: Ergo etiam seclusa fide, sive revelatione, poterit haberi talis assensus, quia etiam seclusa fide, illud principium non contradicit Mysterio Trinitatis. Respondeo negando illationem; nam intelligentia principii est adeò difficilis, ut licet non sit evidens, nisi ex deceptione, nullum tamen habemus firmum principium, ut assentiamur etiam probabiliter, non procedere in divinis in eodem sensu, in quo procedit in creatis, ex quibus naturaliter fuit collectum.

Dico 2. Supposita revelatione, & fide, potest congruentia, & convenientia huius Mysterii naturalibus quibusdam rationibus verisimiliter suaderi. Ita cum D. Thom. hic q. 32. art. 1. ad 2. P. Tanner. d. 4. q. 1. dub. 2. num. 10. P. Arrub. d. 115. cap. 3. n. 10. & alii. Probatur, quia ad hoc Mysterium ita suadendum, supposita fide, dantur aliqua rationes congruentes; ergo ex illis poterit ita suaderi. Probatur antecedens: primò, quia creatura potest progenerare sibi simile in natura; ergo etiam Deus. Secundò, quia in homine est quaedam Trinitatis imago, quatenus in eo invenitur praeter intellectum, verbum conceptum, & amor procedens; ergo sic erit in Deo Pater, Verbum, & Amor. Tertiò, quia in omnibus rebus invenitur quoddam vestigium Trinitatis, ut docet D. Aug. lib. 6. de Trinit. cap. 10. In omnibus relucet potentia, sapientia, & bonitas divina. Item in omnibus cernitur unitas, species, & ordo: numerus, pondus, & mensura: esse, posse, & operari. Hinc etiam trina Philosophia rationalis, moralis, & naturalis: tres abstractiones: tres modi differendi: tres operationes intellectus: tres termini, & figurae syllogismorum: tria praecognita: tria principia naturalia: tres motus simplices: tria genera animarum: tres potentiae animae, vegetativa, sensitiva, & rationalis: tres passionis entis: & omnia constituuntur principio, medio, & fine; ergo &c.

SECTIO IX.

Utrum posita revelatione Divina, possint naturali lumine solvi argumenta facta contra hoc Mysterium?

241. DVERTES primò, praesentem quaestionem universalem esse ad omnia mysteria fidei apud D. Thom. 1. p. q. 1. art. 8. specialiter tamen tractari circa hoc Mysterium, utpote magis reconditum. Secundò, quaestionem posse esse de solubilitate evidenti, aut probabili tantum: de solubilitate signatè tantum, aut exercitè: de positiva, aut negativa. Solubilitas evidens tunc datur, quando evidens est, argumenta facta non convincere: probabilis autem, quando solum probabiliter id affirmatur. Solubilitas signatè tunc datur, quando cognosco, rationes aliquas esse solubiles: exercitè autem, quando actu illas solvo. Solubilitas positiva tunc datur, quando rationibus, aut aliunde evidentibus, aut probabilibus convinco falsitatem opponentis: negativa autem, quando per solam negationem eorum, quae opponuntur ab Adversario, susceptam propositionem defendo; dummodò apponam rationes